

HØRING – ENDRINGER I ÅNDSVERKLOVEN – TILTAK MOT ULOVLIG FILDELING OG ANDRE KRENKELSER AV OPPHAVSRETT M.M. PÅ INTERNETT

Vi viser til departementets høringsbrev av 19. mai d.å. vedrørende ovennevnte. Artistorganisasjonen GramArt avgir med dette hørings svar i saken som høringsinstans.

Artistorganisasjonen GramArt er landets største interesseorganisasjon for artister med rundt 4000 medlemmer i alle sjangre og over hele landet.

Sammenfatningsvis vil GramArt støtte departementets forslag etter høringsbrevets kapitler 2 og 3. I tillegg tar GramArt til orde for en brevmodell, slik departementet diskuterer i kapittel 4.

1. Generelt

GramArt støtter i det store og det hele departementets forslag til tiltak skissert i høringsbrevet. Etter GramArts mening, innebærer forslaget at artister og rettighetshavere får bedre mulighet til å håndheve sine rettigheter på internett. En effektiv brevvarslingsmodell er imidlertid en viktig forutsetning for dette.

GramArt mener Kulturdepartementets forslag er en balansert løsning mellom rettighetshavernes håndhevingsmuligheter på den ene siden og hensynet til personvern, rettssikkerhet, ytrings- og informasjonsfrihet på den andre. På vegne av de artister vi representerer, synes vi også det er gledelig at departementet nå uttrykkelig fastslår at opphavsrettskrenkelser på internett skal kunne forfølges.

GramArt er videre enig med departementet i at det er viktig å utvikle attraktive lovlige tjenester og at det er et ansvar som i hovedsak påhviler aktørene i bransjen. Aktørene i bransjen tar dette ansvaret på alvor, og tilbudet av gode lovlige tjenester er i dag større enn noensinne. Spotify og Wimp er gode eksempler på dette.

Til tross for at bransjen har tatt sin del av ansvaret, har opphavsrettslige krenkelser på Internett ikke avtatt. Dette påfører rettighetshaverne store tap, og truer lønnsomheten til de lovlige tjenestene som er lansert. Krenkelsene vil således også være en barriere for innovasjon og investering i nye tjenester. Følgelig vil en effektiv håndhevingsadgang være et kraftig insentiv til innovasjon og investering i nye tjenester. Ettersom kunnskaps- og opplevelsesøkonomi er satsnings- og vekstområder i norsk økonomi, vil effektiv håndhevingsadgang være avgjørende.

En effektiv håndhevingsadgang krever også en rimelig fordeling av kostnadene mellom de berørte aktørene (rettighetshaver, internettilbyder, staten og krenkeren). Det er liten hjelp i håndhevingsmekanismer det ikke er regningssvarende for rettighetshaveren å benytte seg av.

Det er derfor ingen grunn til at rettighetshavere etter åndsverkloven ikke har de samme tilgjengelige verktøy som gjelder ved øvrige lovbrudd, eksempelvis massedistribuerte elektroniske meldinger (SPAM) og ondartet programvare (virus mv.), barnepornografi og personvernkrænkelser generelt.

GramArt stiller videre spørsmål ved om den begrensede håndhevingsadgangen man nå har, strider mot våre folkerettslige forpliktelser etter bl.a. Bern-konvensjonen og Roma-konvensjonen, samt våre EØS-forpliktelser på opphavsrettsområdet.

GramArt mener hensynene til personvern, rettssikkerhet og ytringsfrihet blir ivaretatt med de foreslåtte tiltakene. Samtidig vil tiltakene legge til rette for fortsatt økonomisk vekst i kultur-næringene.

GramArt ønsker med dette som bakgrunn å kommentere enkelte sider ved de foreslåtte tiltakene nærmere.

2. Registrering av IP-adresser mv. og tilgang til identitet

2.1 Registrering/ behandling av IP-adresser (§ 56a)

GramArt støtter departementets forslag om å erstatte dagens krav om konsesjon med en egen hjemmel i åndsverkloven. For mange rettighetshavere vil det imidlertid være uhensiktsmessig å foreta slik registrering selv. Vi foreslår derfor at lovhjemmelen ikke begrenses til "*rettighetshaver*", men utvides til å omfatte tredjeparter som handler på oppdrag fra rettighetshaver. Det vises her til den svenske opphovsrättslagen § 53 g. Dette vil forenkle og effektivisere arbeidet for våre medlemmer.

2.2 Tilgang til identitet (§56b)

Vi støtter også departementet forslag om en særskilt hjemmel i åndsverkloven § 56b for tilgang til identitet. Vi mener imidlertid at kravet i annet ledd om samtykke fra Post- og teletilsynet, bør strykes. Abonnentens identitet er informasjon av mindre sensitiv karakter som også politi og påtalemyndighet gis tilgang til etter en forenklet prosess, jf. ekomloven § 2-9 tredje ledd og Rt. 2010 s. 774 (Max Manus) avsnittene 41 og 58. Domstolene vil etter vårt syn være tilstrekkelig i stand til å ivareta abonnentenes rettssikkerhet, og kravet om samtykke fra PT vil være fordyrende og forsinkende, og i alle tilfelle av liten betydning, jf. også tredje ledd siste punktum.

Vi ber også departementet presisere at vilkåret for tilgang etter § 56b tredje ledd som hovedregel vil være oppfylt når krænkelser innebærer tilgjengeliggjøring av et verk for allmennheten. Dette er i samsvar med Rt. 2010 s. 774 (Max Manus) avsnitt 58.

I tillegg ber vi departementet klargjøre hvilke kostnader rettighetshaver kan bli ansvarlige for etter § 56b fjerde ledd, jf. tvl. § 28-5 første ledd. Tv. § 28-5 første ledd er utformet med tanke på bevissikring etter tvistelovens regler. Bestemmelsen gir således liten veiledning for rettighetshavere som ønsker å kunne beregne kostnadene ved en prosess etter § 56b med en tilfredsstillende forutsigbarhet. For å unngå at motpartene i slike saker fremlegger urimelig høye kostnadsoppgaver, bør det vurderes begrensninger av den art som gjelder forliksrådsbehandling (tvl. § 6-13) og småkravsprosess (tvl. 10-5).

Fristen for å varsle abonnenten etter § 56b femte ledd bør videre utvides fra én til tre måneder: Mange former for bevissikring kan først gjennomføres når motpartens identitet er kjent. En frist på én måned vil i slike tilfeller ikke være tilstrekkelig til å gjennomføre slik bevissikring før abonnenten varsles, og dermed kan skjule sine spor.

3. Tiltak rettet mot nettsted hvor opphavsrett krenkes (§56c)

GramArt støtter også departementets forslag til tiltak rettet mot nettsted hvor opphavsrett krenkes. Forslagene bidrar etter vårt syn til å gjennomføre opphavsrettsdirektivet artikkel 8.3 og oppfylle Norges forpliktelser etter EØS-avtalen.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på om alternativ 1 (Medietilsynet, egen klagenemnd og full domstolsprøvelse) eller alternativ 2 (domstolene) er å foretrekke. GramArt mener administrativ behandling (alt. 1) normalt er enklere og mer kostnadseffektivt enn domstolsprøvelse. Dette forutsetter imidlertid at den administrative behandlingen ikke kun blir et forsinkende, fordyrende og unødig hinder i de saker der man uansett vil prøve saken for domstolene. GramArt ønsker derfor at rettighetshaver selv velger hvilket alternativ som benyttes.

Departementet foreslår at internettilbyderen kan pålegges å hindre tilgang uavhengig av tilbyderens subjektive forhold. GramArt støtter dette. Vi forstår videre forslaget som teknologinøytralt med hensyn til hvordan krenkelsen gjennomføres, men ber for ordens skyld departementet klargjøre dette. Vi støtter videre departementets tolkning av "*stort omfang*".

Vi støtter videre forslaget om at Medietilsynet (alternativt klagenemnda eller domstolene) bestemmer hvilken teknologi som skal benyttes for å hindre tilgang til nettstedet; at det ikke er noe krav om at tiltaket skal være fullstendig effektivt; og at tilbyder dekker kostnadene forbundet med å hindre slik tilgang. Vi mener dette gir en rimelig fordeling av kostnadene mellom de berørte aktørene.

Departementet foreslår at nettstedet skal angis som part, varsles og gis anledning til å uttale seg i saken, men at det dersom vedkommendes identitet er ukjent, skal være tilstrekkelig at den som er registrert som ansvarlig for domenet i WHOIS-databasen gis anledning til å uttale seg. GramArt bemerker at navn og adresse sjelden oppgis på slike nettsteder, og de fleste anonymiserer også informasjonen i WHOIS-databasen for å unndra seg ansvar. Vi mener således at varsel som utgangspunkt er unødvendig. Varsel bør i ingen tilfeller kreves dersom kontaktinformasjon er anonymisert i WHOIS-databasen.

Vi er for øvrig enig med departementet i at den enkelte internetbruker normalt ikke vil ha rettslig klageinteresse.

4. Varselbrev

Departementet ber videre om høringsinstansenes syn på den brevmodellen som nokså nylig er foreslått av et utvalg i Danmark. GramArt mener slike varselbrev er et viktig og nødvendig supplement til de øvrige foreslåtte tiltakene, og støtter innføring av den danske modellen.

Varselbrev fanger opp et stort omfang av krenkelser, som ikke blir fanget opp av de øvrige foreslåtte tiltak. Dette kan for eksempel tenkes der vilkåret om "*stort omfang*" etter § 56b ikke er oppfylt, men det likevel er vesentlige økonomiske eller ideelle interesser for rettighetshaveren som krenkes. Også i de tilfeller der krenkerne tar i bruk virkemidler for å omgå en etablert blokkering, eller der krenkelsene skjer direkte fra bruker til bruker uten å involvere et nettsted, vil varselbrev ha særlig selvstendig verdi.

Det fremgår videre av departementets forslag at § 56c forbeholdes de "alvorlige og grove" tilfellene. Departementet foreslår videre en "sikkerhetsventil" i form av et gebyr for å sikre at saker som bringes inn er av en "viss størrelse og viktighet for rettighetshaveren". Videre vil søksmål og ordinær domstolsbehandling regelmessig kreve tre runder i retten for å 1) få tilgang til abonnentens identitet, 2) gjennomføre bevissikring hos abonnenten for å få bekreftet krenkerens identitet og 3) få stanset krenkelsen og få tilkjent erstatning og sakskostnader. Kostnadene ved en slik prosess er så store, at dette kun kan forsvares i de mest alvorlige sakene med de store tvistesummer. Det betyr at et stort antall opphavsrettskrenkelser må håndteres på annen måte. Vi mener varselbrev fyller dette vakuemet.

Varselbrev gjør det mulig å nå krenkerne med informasjon på et tidlig tidspunkt. De fleste av disse vil da redusere eller stanse krenkelsene, jf. Norstats spørreundersøkelse for GramArt og IFPI fra april 2009, samt erfaringene med HADOPI-lovgivningen i Frankrike. Krenkerne får dermed mulighet til å rydde opp uten at identiteten deres avsløres overfor rettighetshaverne, og uten at konflikten rettsliggjøres. Dette reduserer rettighetshavernes økonomiske tap, og tilsvarende krenkerens potensielle erstatningsansvar. Samtidig vil det redusere antall retts-tvister. Varselbrev er således prosess- og samfunnsøkonomisk hensiktsmessig.

Rettighetshaverne vil avstå fra rettslige skritt inntil brevprosedyren er avsluttet. Videre vil opplysninger i "varselregisteret", og fra abonnenter som eventuelt har ønsket å uttale seg, ikke vil bli brukt til rettshåndhevelse. Personvernet er således tilstrekkelig ivaretatt.

Vi kan således i det vesentlige slutte oss til den brevmodellen det danske utvalget og Kulturministeriet har foreslått, og anbefaler departementet å innføre en tilsvarende modell.

Vennlig hilsen,

Elin Aamodt,
daglig leder
22 00 56 53/ elin@gramart.no